

KOUVOLAN SEUDUN TURVALLISUUSUUNNITELMA 2010 – 2012

Kaupunginhallitus 12.4.2010

Safe Community KOUVOLA
TURVALLINEN KUNTA

(Kannen kuva: Kouvolalle 2008 myönnetyn Turvallinen kunta -sertifikaatin tunnus)

Sisällysluettelo

Tavoitteena Turvallinen Kouvolan seutu	4
Kouvolan turvallisuustyön kokonaisuus	7
Kouvolan seudun turvallisuustilanteen keskeiset haasteet	10
Kouvolan seudun Turvallisuussuunnitelman painopisteet vuosille 2010 – 2012.....	10
Turvallisuuden nykytila ja sen mittarit 2008	11
Turvallisuustyön toimijaverkosto	23
Turvallisuuden toimintaohjelma 2010 – 2012	26
LIITE 1. Kouvolan seudun Turvallisuustyön ja riskienhallinnan organisoituminen.....	30
LIITE 2. Tunnistetut turvallisuustyön kärkihaasteet	34

Sisäasiainministeriön paikallisen turvallisuustyön kehittäminen työryhmän evästyksen turvallisuussuunnittelulle

- *Turvallisuussuunnitelman kohteeksi otetaan ne ilmiöt ja asiat, jotka paikallisen toimintaympäristöanalyysin ja riskien kartoituksen seurauksena arvioidaan tärkeimmiksi alueen turvallisuuteen vaikuttaviksi seikoiksi. Kullekin osa-alueelle määritellään tavoitteet valtuustokaudeksi.*
- *Turvallisuussuunnitelma (paikallistason turvallisuusstrategia) laaditaan valtuustokaudeksi. Uusi valtuusto vahvistaa suunnitelman kautensa alussa. Turvallisuussuunnitelman toimeenpano varmistetaan vuosittain laadittavilla toimeenpanosuunnitelmilla.*
- *Kunkin osa-alueen sisältö laaditaan vahvistetun organisaation mukaisessa valmisteluryhmässä. Turvallisuussuunnitelma kattaa eri osa-alueita koskevat suunnitelmat ja toimenpiteet, joiden yhteensopivuus yli osa-alueiden rajojen tulee varmistaa kokoamisvaiheessa.*
- *Turvallisuussuunnittelun kohteeksi otettuja ilmiöitä ja asioita tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon muut asian kannalta keskeiset suunnitelmat ja ohjelmat esimerkiksi viittauksilla. Turvallisuussuunnittelun yhteydessä voidaan päättää myös poikkihallinnollisten prosessien käytännön toteuttamiseen liittyvistä kysymyksistä silloin, kun niitä ei ole lainsäädännössä tai muuten määrätty.*

Lähde: Paikallisen turvallisuustyön kehittäminen. Sisäinen turvallisuus.
Sisäasiainministeriön julkaisu 19/2006

Tavoitteena Turvallinen Kouvolan seutu

Kouvolassa on tehty laajapohjaista turvallisuustyötä jo useiden vuosien ajan. Tämän työn merkitys on tunnustettu myös Kouvolalle vuonna 2008 myönnetyllä Turvallinen kunta -verkoston jäsenyydellä. Turvallinen kunta - Safe Community -verkosto on WHO:n hallinnoima kansainvälinen yhteistyöfoorumi, jonka jäseninä olevat lähes 180 kuntaa kaikkialta maailmasta ovat sitoutuneet kehittämään turvallisuuttaan ohjelmallisesti ja pitkäjänteisesti. Kouvola on Suomen toinen Turvallinen kunta statuksen omaava kunta, tämä status tukee turvallisuusajattelun tunnettavuutta.

Iitin kunta rakentaa turvallisuuskulttuurinsa vahvan maaseutuidentiteetin varaan myös teollistuneissa taajamissaan. Sosiaali- ja terveystalvet tuotetaan Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän toimesta. Kymenlaakson pelastuslaitos ja poliisi palvelevat Iitin kunnan aluetta. Kunta huolehtii kuntalaistensa turvallisuudesta soveltuvien osien vastaavien ohjelmin, kuin myöhemmin kuvatut Kouvolan kaupungin ohjelmat.

Kouvolan turvallisuustyön toteutus perustuu kuntaliitoksen seurauksena syntyneen uuden kaupungin organisaatioon, joka on aloittanut toimintansa vuoden 2009 alusta. Siirtymäkauden strategiassa kuvataan Kouvolan tavoitetilaa vuonna 2016 myös turvallisuustyön osalta seuraavasti: *Elinvoimainen osajien ja monimuotoisen luonnon kaupunki, joka luo edellytykset turvalliseen ja terveelliseen elämään sekä luovaan yrittämiseen.*

Kouvolan turvallisuustyön tavoitteena on kehittää toiminta- ja elinolosuhteita kunnassa niin, että asukkaiden ja kunnan työntekijöiden tapaturmat vähenevät, hyvinvointi lisääntyy ja terveydenhuollon kustannukset alenevat. Samalla kehitetään tapaturmaosaamiseen liittyvää tutkimustoimintaa sekä etsitään mahdollisuuksia hyödyntää liiketoiminnallisesti tapaturmien ennaltaehkäisyn toimintamalleja ja tuotteita. Kansalaisten vastuuntunto itsestään ja läheisistään on tärkein tekijä arjen turvallisuuden parantamisessa.

Kouvolan seudun tapaturma- ja turvallisuustyön sekä onnettomuuksien ennalta ehkäisyn kulmakivenä on Kouvolassa toimivan Tapaturmien ja väkivallan ehkäisykeskuksen (Start) kehittämä tapaturmien tilastointi- ja seuranta järjestelmä terveyskeskuksissa, erikoissairaanhoidossa sekä päiväkodeissa, kouluissa ja vanhusten palveluasumisessa ja laitoshoidossa. Kouvolan seudun tapaturmatilastointi on urauurtavaa koko Suomessa ja hakee systemaattisuudessaan vertaistiaan myös maailmanlaajuisesti.

Jatkuvan tapaturmatilastoinnin tavoitteena on tunnistaa tapaturmien ja väkivallan riskiryhmät, suunnitella riskiryhmille ja koko alueen väestölle tapaturmien ehkäisytoimenpiteitä sekä arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja mallintaa tehokkaita ehkäisykäytäntöjä.

Kaupungin turvallisuustyön tavoitteet asetetaan tapaturmatilastoinnin ja muiden mitattavien taustatietojen perusteella, mutta samalla siten, että ne tukevat kaupungin strategisia kehittämistavoitteita. Jatkossa turvallisuussuunnitelman painopisteet käsitellään osana turvallisuusstrategiaa.

Kouvola hakee aktiivisesti kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä turvallisuustyön kehittämisessä. Erityinen yhteistyösuhde on solmittu Kouvolan ja Ruotsin Lidköpingin kesken. Tämä on Kouvolan Turvallinen kunta -työn kannalta erittäin arvokasta, onhan Lidköping vuonna 1989 saanut Turvallinen kunta -arvon ensimmäisenä maailmassa.

Kansallisesti merkittävä työtä tehdään suurimpien kaupungin yhteisessä turvallisuustyön klusterissa. Yhteistyössä seurataan kaupunkien käyttämiä toimintatapoja turvallisuuden edistämiseksi. Säännöllisissä yhteistyöseminaareissa arvioidaan myös toimenpiteiden vaikutusta kansalaisten turvallisuuden kehittymiseen.

Kouvolan seudun turvallisuustyön vaiheet

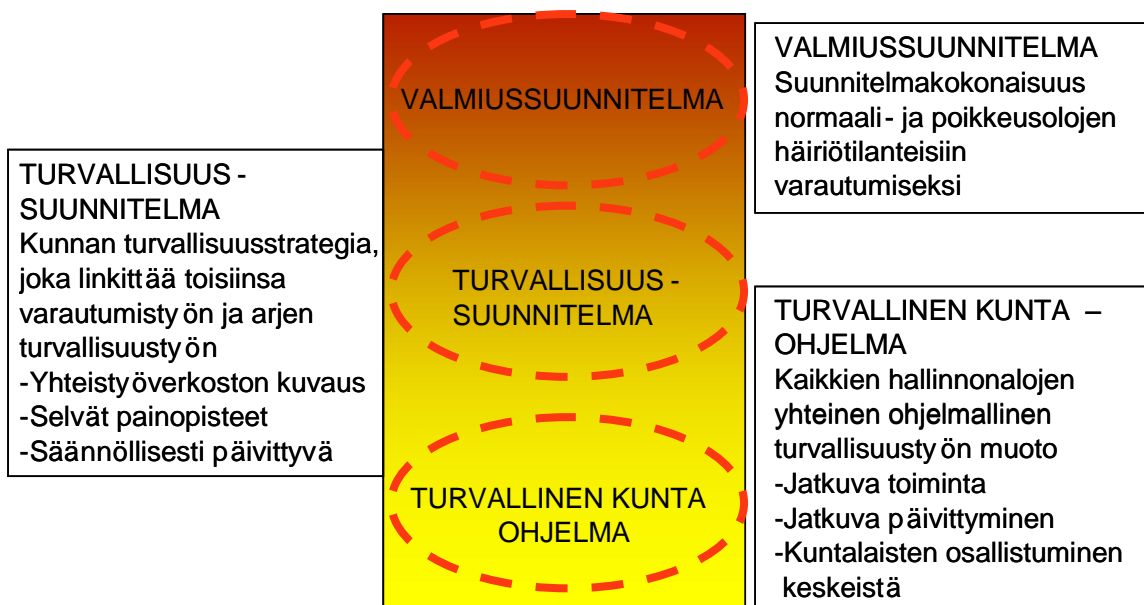
Kouvolan turvallisuussuunnittelutyö aloitettiin systemaattisesti jo 2007 Kouvolan seudun kuntien yhteistyönä. Samaan aikaan, vuodesta 2007 alkaen, silloinen Kouvolan kaupunki ryhtyi valmistelemaan Turvallinen kunta -ohjelmaansa. Turvallinen kunta -ohjelman laatimisen kulmakivenä ollut tapaturmien tilastointityö oli aloitettu Start -hankkeen puitteissa vuonna 2002.

Miksi turvallisuustyötä tarvitaan?

Marraskuussa 2007 järjestetyssä työpajassa silloiset Kouvolan seudun turvallisuussuunnitteluun osallistuneet toimijat tiivistivät turvallisuustyön tarpeen seuraavasti: *”Turvallisuus on perustarve sisältäen sosiaalisen turvallisuuden. Turvallisuuden parantaminen tuottaa seutukunnalle positiivisen imagon. Kuntalaiset valitsevat asuinpaikkansa muun muassa viihtyvyyden ja turvallisuuden perusteella. Turvallisuustyö on yksi vetovoimatekijä seutukunnalle. Seudullisen suunnitelman viestintämerkitys on tärkeä. Oman arjen turvallisuuden parantaminen onnistuu parhaiten seudullisella yhteistyöllä.”*

Kouvolan seudun turvallisuustyön kokonaisuus

Kouvolan turvallisuustyön lähtökohtana on yhdistää kiinteästi toisiinsa kuntalaisten osallistumista aktivoiva Turvallinen kunta -ohjelmatyö viranomaisten ja koko turvallisuustyön sidosryhmäverkoston yhteistoiminnan sujuvuutta painottavaan turvallisuussuunnitteluprosessiin. Vahva turvallisuustyön kivijalka muodostuu pitkäjänteisestä ohjelmatyöstä ja kaikkien osapuolten sitoutumisesta turvallisuuden edistämiseen. Tämä työ luo pohjan myös vakaviin häiriötilanteisiin varautumiseen, jonka työvälineenä on valmiussuunnittelu. Kouvolan turvallisuustyön kokonaisuutta on kuvattu kuviossa 1.

Kuvio 1. Kouvolan turvallisuustyön kokonaisuus

Kouvolan turvallisuustyön mallissa turvallisuussuunnitelma on kunnan turvallisuusstrategia, jota toteutetaan ja toteutumista seurataan yhdessä sidosryhmäverkoston kanssa. Koko turvallisuustyötä ohjaa kaupungin turvallisuuden ja riskienhallinnan koordinaatioryhmä, jonka kokoonpano on esitetty liitteessä 2.

Turvallisuussuunnitelman strategista luonnetta korostaa se, että suunnitelmassa on kullekin nelivuotiskaudelle valittu kehittämisen painopisteet. Nämä painopisteet ohjaavat turvallisuustilanteen systemaattista kehittämistä. Koordinaatioryhmän keskeinen tehtävä on seurata turvallisuustilanteen kehitystä ja olla aktiivinen muutosten ja kehitystarpeiden havaitsija. Tässä aktiivinen sidosryhmäverkosto on avainasemassa. Prosessin ylläpitämiseksi on tärkeää, että turvallisuustyön toteuttaminen ja seuranta on osa jokaisen toimijan arkipäivän työtä.

Turvallinen kunta -ohjelmatyö on osa jokaisen toimijan ja toimialan omaa kehittämistyötä. Tavoitetilassa Turvallinen kunta -ohjelmatyö ylläpitää ja vahvistaa

tietoisuutta jokaisen kuntalaisen turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä ja kehittää ja ylläpitää turvallista toiminta- ja elinympäristöä Kouvolassa.

Valmiussuunnitelma on tarkoitettu turvaamaan kunnan toimintojen jatkuvuutta erilaisissa häiriötilanteissa ja se sisältää kuvauksen eri osapuolten vastuunjaosta ja kriittisistä tehtävistä häiriötilanteissa. Valmiussuunnitelman toimivuus perustuu huolellisesti ja turvallisuusnäkökulmat huomioon ottaen hoidettuun arkipäivän työhön. Siten arjen turvallisuustyö tukee myös varautumista vaikeampiin olosuhteisiin. Valmiussuunnitelmat laaditaan kunta - ja toimialatasoilla ottaen huomioon turvallisuussuunnitelman tavoitteet.

Mistä minä aloittaisin turvallisuuden parantamisen?

Tiivistelmä tavoitteista Turvallisuussuunnittelun työpajasta 1.11.2007

Yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi turvallisuustyölle nostettiin vastuunkanto. Ihmisten oma vastuu havainnoida ja poistaa turvallisuusriskejä omasta käyttäytymisestään ja omasta elinympäristöstään. Lähimmäisestä huolehtiminen alkaa siitä, että puheeksiottokynnystä elinympäristössä havaituista turvallisuusriskeistä madalletaan.

Turvallisuussuunnittelutyö vaatii oman viestintäsuunnitelmansa. Viestinnän haaste on myös turvallisuussuunnittelutyöhön osallistuvien keskinäinen tiedon kulku. Median merkitys turvallisuuden tunteen luomisessa on keskeinen. Tiedonkulkua alueen asukkaille parantaisi turvallisuussuunnitteluorganisaation täydentäminen median edustajilla. Jatkuvan tiedotuskanavan luonti mahdollistaisi asukkaille esimerkiksi turvallisuuden kehittämishankkeiden tavoitteista ja toteutumasta kertovan ”Turvallinen kotikunta” palsta. Erilaiset turvallisuusvinkit voivat muistuttaa asukkaita ajankohtaisista teemoista.

Viestintä ja asennemuokkaus alkavat jo neuvolasta. Turvallisuusnäkökanta koko elämän jatkuvaan oppimiseen saavuttaa parhaiten kaikki kansalaiset. Turvallisuustietoisuuden parantaminen lasten kanssa toimivien kasvattajien keskuudessa saavuttaa koko ikäluokan. Erilaista hoitotyötä ja lähimmäistoimintaa harjoittaville työntekijöille olisi saatava käyttöön tarkistuslista turvallisuusasioiden havainnointia tukemaan. He toimisivat ”turvallisuuskonsultteina” tapaamiensa henkilöiden elämässä.

Turvallinen liikenneympäristö ja kaavoitus toimivat yhteistyössä kehitettäessä seutua päiväkotien, koulujen ja pääliikenneväylien suunnittelussa. Lasten leikkipaikkojen sijoittaminen käyttäjäystävällisiin, turvallisiin paikkoihin on yksi haaste. Esteetön liikkuminen on liikuntarajoitteisten henkilöiden turvallisuutta parantava tekijä.

Varuskuntien turvallisuusprofiili on kaksijakoinen. Vaikutus riskikuvaan on liikenteen määrä, osin erittäin raskasta liikennettä. Varusmiesten vapaa-ajanvietto luo oman uhkakuvansa. Nuoret miehet ovat ”riskialtis” ryhmä. Lentotoiminta luo mahdollisuuden onnettomuuksiin. Positiivisena puolena on puolustusvoimien läsnäolon turvallisuutta parantava vaikutus. Puolustusvoimat tarjoavat varautumisen näkökulmasta suuren mahdollisuuden esimerkiksi henkilöresurssina, räjähdeseasiantuntemuksena, lento- ja maastoajoneuvokalustona.

Terveellisen elinympäristön turvaamisen kannalta pohjavesialueemme muodostavat merkittävän haasteen. Turvallisuussuunnittelussa tämän näkökannan pohdinta loisi alueelliselle kaavoitukselle ja rakentamiselle turvallisuutta edistävän pohjan.

Kansainvälistyminen on haaste turvallisuustyön kannalta. Maahanmuuttajien kotoutuminen on keskeisessä asemassa. Kouluttautuminen ja elinkeinon löytäminen muodostavat pohjan syrjäytymisen torjunnassa.

Konkreettinen kokonaisuus on seudullinen valmiussuunnitelma. Seudullisessa valmiussuunnitelmassa voidaan huomioida paremmin esimerkiksi sähkökatkosten aiheuttamat varavoimatarpeet ja olemassa oleva valmius. VAK -reittien määrittely ja merkitseminen varautumisen osana parantaisi asuinalueiden turvallisuutta.

Koko raportti on nähtävissä Kouvolan kaupungin ja Iitin kunnan kotisivuilla.

Kouvolan seudun turvallisuustilanteen keskeiset haasteet

Turvallisuustilannetta on Kouvolan seudulla tarkasteltu neljässä kokonaisuudessa: haavoittuvuus ja varautuminen, onnettomuudet ja tapaturmat, rikollisuus ja järjestyshäiriöt sekä syrjäytyminen ja turvattomuus. Turvallisuussuunnittelutyön pohjaksi tunnistettiin näihin teemoihin liittyvät kärkihaasteet (Liite 2).

Turvallisuussuunnitelman valmistelutyössä turvallisuuden kehittäminen on nähty laajalaisesti. Turvallisuustyö tukeutuu vapaaehtoistoimijoiden sekä yritysten ja yksittäisten kansalaisten aktiiviseen työskentelyyn yhteisesti havaittujen haasteiden voittamiseksi.

Kouvolan seudun turvallisuussuunnitelman painopisteet vuosille 2010 – 2012

Kouvolan seudun turvallisuussuunnitelman turvallisuustyön kehittämisen painopisteiksi vuosille 2010 – 2012 on valittu seuraavat kokonaisuudet:

- **Infran toimivuuden varmistaminen** varautumistoimia päivittämällä yhteistoiminnassa eri viranomaisten, liikelaitosten ja yritysten kesken.
- **Tapaturmien ehkäisy** kotona ja vapaa-aikana yhteistyön kautta, jossa valistus, havainnointi ja puuttuminen kuuluvat laajasti kaikille toimijoille.
- **Syrjäytymisuhan alla elävän henkilön havaitseminen** eri toimijoiden yhteistyöllä on keskeinen haaste.

Turvallisuuden nykytila ja sen mittarit 2008

Kouvolan turvallisuustilanteen keskeisten haasteiden pohjalta laadittiin vuonna 2008 Kouvolan turvallisuustilanteen riskinarviointi. Tämä riskinarviointi toimii turvallisuussuunnitelman lähtökohtana. Seuraavassa on esitetty riskinarviointityön tuloksena muodostettu näkemys turvallisuustilanteen nykytilasta. Tarkemmin eri osa-alueiden tilasto- ja muuta aineistoa on esitelty ja päivitetään jatkuvasti Kouvolan turvallisuustyön [www-sivustolla: http://www.kouvola.fi/palvelut/turvallisuusjajarjesys.html](http://www.kouvola.fi/palvelut/turvallisuusjajarjesys.html). Ajantasaista tilastollista materiaalia on saatavissa myös THL:n sivustoilta osoitteessta: <http://www.ktl.fi/attachments/taty/tapaturmakatsaukset/kymenlaakso.pdf>, sotkanetistä <http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu> ja http://www.terveytemme.fi/atlas/alue_sukup/atlas.html (viitattu 16.12.2009) Tilastokeskuksen terveyteen liittyviä indikaattoreita on osoitteessa <http://www.stat.fi/til/ter.html>. Turvallisuustyön ja riskienhallinnan koordinaatioryhmä seuraa valittuja alueellisia ja valtakunnallisia mittareita sekä täydentää niitä tarvittaessa. Havaitut uudet uhat turvallisuudelle ryhmä vie aktiivisesti strategiatyöhön ja siitä johdettuihin toimenpiteisiin.

Tietoyhteiskunnan toiminnan varmistaminen

Nyky-yhteiskunnan toiminnot ovat riippuvaisia eri tavoin toisiinsa linkittyvästä infrastruktuurista. Tietoverkkojen toiminta on välttämätöntä kaikkien toimintojen ylläpitämiseksi. Tietoliikenne taas edellyttää häiriötöntä sähkösaantia. Vesihuolto ja lämmitys ovat riippuvaisia niin sähkösaannista kuin tietoliikenteen toimivuudesta. Kaiken sähköisen viestinnän kannalta niin ikään verkostot ovat haavoittuvat.

Kouvolan kaupungin organisaatiossa keskitetty tietohallinto antaa mahdollisuuden resursoida tietoturvallisuuteen kaupungissa entistä paremmin. Toisaalta keskitettyyn järjestelmään liittyy aina haavoittuvuutta, jota järjestelmällisellä kehitystyöllä pyritään jatkuvasti vähentämään. Myös terveydenhuollon ja sosiaalitoimen tietojärjestelmien kehittäminen vaatii jatkuvaa ajan tasalla oloa parhaasta teknisestä ja järjestelmäkehityksestä. Kaikessa sähköisen infran ylläpidossa ollaan riippuvaisia myös palveluntarjoajista sekä ohjelmistojen että rakenteiden osalta. Tämä vaatii huolellisuutta sopimustoiminnassa ja vastuunjaossa eri toimijoiden kesken. Kouvolan kaupunkikonsernin tietotekniikkapalvelut tuottaa kaupungin omistama Pohjois-Kymen Tieto liikelaitos, joka ylläpitää myös tietotekniikan jatkuvuussuunnitelmaa ja vastaa valmiussuunnittelusta osaltaan. Riskiä toiminnan jatkuvuudelle voivat muodostaa ne kaupungin toimialojen käyttämät tietojärjestelmät, joita käytetään internetin välityksellä palveluntarjoajien konesaleista.

Muun infran turvaaminen; erityisesti sähkönjakelu ja vesihuolto

ja jakeluverkkoa turvaavat toimet tukevat häiriöistä palautumista. Varavoimatilanne ja yhteistyöverkosto on päivitettävä esimerkiksi teollisuuden ja maatalouden Kouvolan seudun suurimmat energiayhtiöt ovat KSS Energia Oy, Kymenlaakson Sähkö Oy, Suur-Savon Sähkö Oy ja Helsingin Energia Oy. Sähkön tuotantolaitoksia varavoiman osalta. Häiriönsietokyvyn nykytilan tarkempi hahmottaminen ja mahdollisten uusien toimijoiden mukaan saaminen täydentää kohtuullisen hyvää tilannetta.

Sähköntehopulatilanteiden hoitaminen alueellisina katkoksina on viimeinen keino suojata valtakunnan sähköverkkoa kaatumiselta. Jakelukatkoksissa otetaan huomioon jakelualueella sijaitsevat kriittiset kohteet, kuten sairaalat. Tehopulatilanteiden todennäköisyys kasvaa ja niiden aiheuttaman riskin tunnistaminen kunkin sähköriippuvaisen toimijan varautumisessa on erityisen tärkeää. Sähköntehopulatilanteet on otettu huomioon valmiussuunnitelmissa.

Kouvolan kaupungin alueelle toimii kaksi kunnallista vesilaitosta. Kouvolan Vesi toimii suurimmassa osassa kaupunkia ja Kymen Vesi Oy kaupungin eteläosissa. Kausalan Vesihuolto Oy ja Kausalan Lämpö Oy vastaavat Iitin kunnan vesihuollosta. Haja-asutusalueilla toimii paljon vesiosuuskuntia, jotka huolehtivat veden toimittamisesta ja jätevesien keräilystä. Vesiosuuskuntien osalta riskienhallinnan kehittäminen ja erityistilanteisiin varautuminen yhteistyössä vesihuoltolaitosten kanssa on tärkeä kehityskohde.

Liikenne riskit

Kouvola on liikenteellinen solmukohta ja toimiva liikenneinfrastruktuuri muodostaa tärkeän pohjan alueen elinkeinotoiminnalle. Liikenneväylien turvallisuuden parantaminen pohjautuu Kouvolan seudun liikenneturvallisuussuunnitelmaan 2007. Venäjälle suuntautuva raskasliikenne on lisääntynyt aiheuttaen lisäkuormitusta myös Kouvolan seudun tieverkolle. Kouvolan seudulla valtatie 6, 12, ja 15 olivat maksimi liikennemäärissään 10 000 ajoneuvoa vuorokaudessa jo 2005. Raskasliikenne on myös ylittänyt 1000 ajoneuvon rajan näillä pääosin kaksikaistaisilla valtateillä.

Vaarallisten aineiden kuljetukset (VAK) ovat alueen teollisuudelle ja läpikulkuliikenteenä merkittävät. VAK-kuljetusten parempi reitittäminen pienentää onnettomuuden todennäköisyyttä. Kemikaalikuljetusten riskit ovat mahdollisessa onnettomuustilanteessa suuret. Pahimmassa tapauksessa onnettomuus aiheuttaa sairauksia, omaisuusvahinkoja, korvauksia ja infran toimimattomuutta.

Seudullisiksi liikenneturvallisuuden parantamistavoitteiksi ovat liikenneturvallisuussuunnitelmassa nostettu seuraavat asiat:

- Mopoilijoiden ja nuorten aikuisten onnettomuuksien vähentäminen
- Yksittäis- ja eläinonnettomuuksien vähentäminen pahimmissa paikoissa

- Liikenneympäristön suunnittelussa huomio erityisesti ajoneuvoliikenteen nopeuksien hillitsemiseen
- Liikenneympäristön suunnitellaan heikoimpien tienkäyttäjien – lasten ja vanhusten – ehdoilla
- Kevyen liikenteen turvallisuuden parantaminen pienillä toimenpiteillä
- Raskaan liikenteen turvallisuuden parantaminen ajokulttuuriin panostamalla
- Seudullisen liikenneturvallisuusryhmän ja hallintokuntien yhteistyön vahvistaminen
- Liikenneturvallisuustyön arvostuksen parantaminen

Työmatkaliikenne varuskuntiin on vilkasta. Henkilöstöstä 70 % (1350 hlö:ä) asuu Kouvolan ja Valkealan keskustajamissa. Työmatkaonnettomuuksia sattuu noin yksi vuodessa. Kouvolan ja Iitin pohjoisosissa runsas vapaa-ajan asutus heijastuu alempiasteisen tieverkon liikennemääriin ja -riskeihin loma-aikoina ja viikonloppuisin.

Onnettomuuksien ja tapaturmien ehkäisy

Onnettomuuksien ja tapaturmien ehkäisy on kustannustehokasta koko yhteiskunnan hyvinvoinnin kehittämistä. Kouvolan seudulla on tähän työhön suunnattu voimavaroja erilaisten hankkeiden ja ohjelmien kautta.

Tapaturmien ehkäisy

Tapaturmien aiheuttama toimintakyvyn lasku ja inhimillinen kärsimys heikentävät asukkaiden koettua turvallisuutta. Tapaturmien vaikutus henkilön itsensä maksamiin sekä yhteiskunnan kustannuksiin on merkittävä.

Kouvolassa toimivan Tapaturmien ja väkivallan ehkäisykeskuksen (Start) (www.tapaturmahanke.fi) päämääränä on tapaturmien jatkuva tilastointi ja seurantatiedon käyttäminen tapaturmien ehkäisyyn. Tapaturmilla tarkoitetaan tässä WHO:n määritelmän mukaan ”tavallisten” tapaturmien lisäksi pahoinpitelyjä (väkivaltaa) sekä itsensä vahingoittamisia ja itsemurhayrityksiä.

Start-keskuksessa tapaturmien seuranta tapahtuu kahdella tavalla:

1. Tapaturmat kirjataan terveydenhuollon potilastietojärjestelmien kautta päivystysyksiköissä Start-keskuksessa luodun tapaturmatietopohjan avulla.
2. Internetissä toimivan TAPE-tapaturmien seurantaohjelman avulla. Ohjelmaa käytetään päivähoidossa, kouluissa, sairaaloiden ja terveyskeskusten osastohoidossa sekä vanhusten ja muiden erityisryhmien koti-, avo- ja laitoshoidossa. Ohjelma on luotu Start-keskuksen ja ohjelmistoyrityksen yhteistyönä. Ohjelma käyttävät yksiköt näkevät oman tapaturmatilanteensa reaaliajassa graafeina ja lukuina ja käyttävät tietoa yksikkönsä tapaturmien ehkäisyyn ja turvallisuusjohtamiseen.

Molemmilla tavoilla tilastoitua tapaturmatietoa käytetään riskiryhmien tunnistamiseen , ehkäisytöimenpiteiden suunnitteluun ja niiden kohdistamiseen riskiryhmille ja alueen väestölle, riskikäyttäytymisen kuten alkoholinkäytön ja väkivallan seurantaan, terveysseurantaan ja terveyden edistämiseen sekä tutkimukseen. Tapaturmatiedon perusteella Start-keskuksessa on aloitettu suunnitelmallinen tapaturmien ehkäisytyö.

Kevyen liikenteen turvallisuuden parantaminen

Start-keskuksessa 1.6.2004 – 31.5.2006 välisenä aikana Kouvolan seudulta kerätystä aineistosta on analysoitu polkupyörä- mopo- ja moottoripyöräonnettomuuksia ja niiden kustannuksia. Erityisesti on nähtävissä mopojen ja skoottereiden suhteellisen osuuden lisääntyminen kevyen liikenteen osana. Terveystieteiden päivystyksistä kerätyn tiedon mukaan kevyen liikenteen tapaturmat ovat paljon yleisempiä kuin tilastokeskuksen tai tiehallinnon tilastoista ilmenee. Tämä havainto auttaa arvioimaan kevyen liikenteen tapaturmien määrää realistisemmin ja ymmärtämään paremmin kustannuksia ja inhimillistä kärsimystä, jota tapaturmat aiheuttavat.

Havaittuja kevyen liikenteen turvallisuushaasteisiin toimenpiteitä suunnittelemaan ja toteuttamaan on perustettu Kevyen liikenteen turvallisuusasiantuntijatyöryhmä KELITUT, joka on Start-keskuksen ensimmäinen ehkäisyinterventiotyöryhmä.

Kevyen liikenteen turvallisuusasiantuntijatyöryhmän (KELITUT) toiminnan tavoitteena on jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvallisuuden parantaminen. Ryhmässä suunnitellaan ja toteutetaan toimenpiteitä, joilla pyritään vaikuttamaan erityisesti

- kypärättä ajaviin (kypärän käyttöaste on alhainen ja pyöräilijöille sattuu paljon pään vammoja)
- tankojuopumukseen (joka kolmas pyöräilytapaturmaan joutuneista oli humalassa)
- suojakypärän käyttöön ja tankojuopumukseen liittyvään lainsäädäntöön
- tieväylien kuntoon
- väestön liikennekäyttäytymiseen
- jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden sääntötuntemukseen
- tapaturmatilastointiin (viralliset onnettomuustilastot käsittävät vain murto-osan tapaturmista)

Työryhmä on käynnistänyt mm. Suojaa pääsi -kampanjan. Lisätietoja saa ryhmän kotisivuilta:

http://www.tapaturmahanke.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=6&Itemid=6&lang=fi

Kodin ja vapaa-ajan turvallisuuden parantaminen

Iäkkäiden tapaturmista ainakin 80% on kaatumisia. Koko Kouvolan väestön kaatumisten tapahtumapaikkatiedot eli tapaturmatyypit on esitetty kuvioissa 2 ja 3. Sekä kaatumisriski että riski saada vakavia vammoja kaatumistilanteissa, kasvaa iän myötä. Iäkkäiden kaatumistapaturmien ja niistä aiheutuvien murtumien ehkäisyä varten Start-keskuksessa on perustettu VAKAAT-asiantuntijatyöryhmä, jonka tavoitteena on saada iäkkäiden

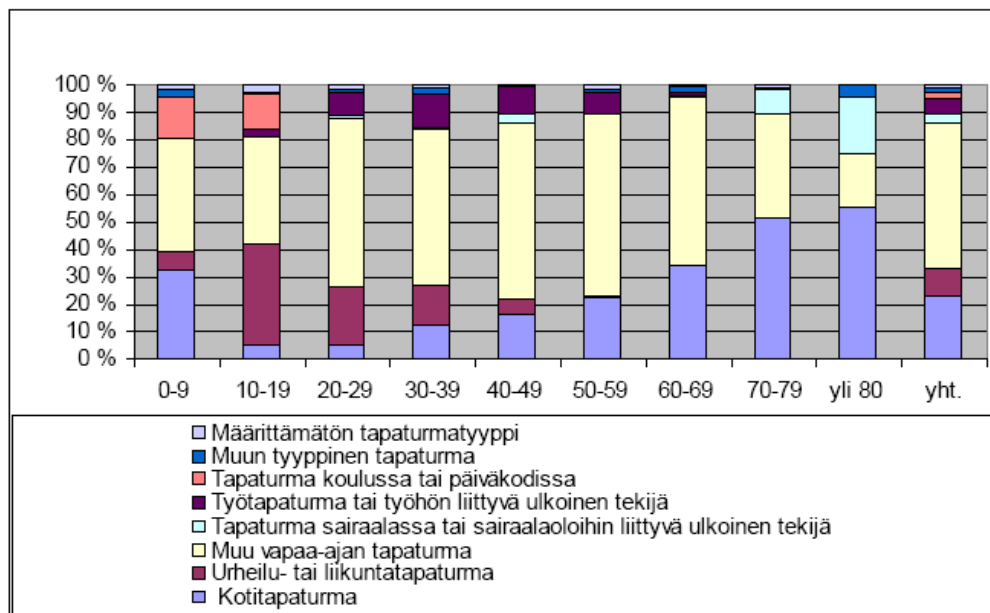
kaatumisten ehkäisyn hyvät ja tehokkaat menetelmät käyttöön koti-, avo- ja laitoshoidossa sekä ehkäisevissä palveluissa. Lisätietoja ryhmän toiminnasta saa osoitteesta:

http://www.tapaturmahanke.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=12&Itemid=12&lang=fi

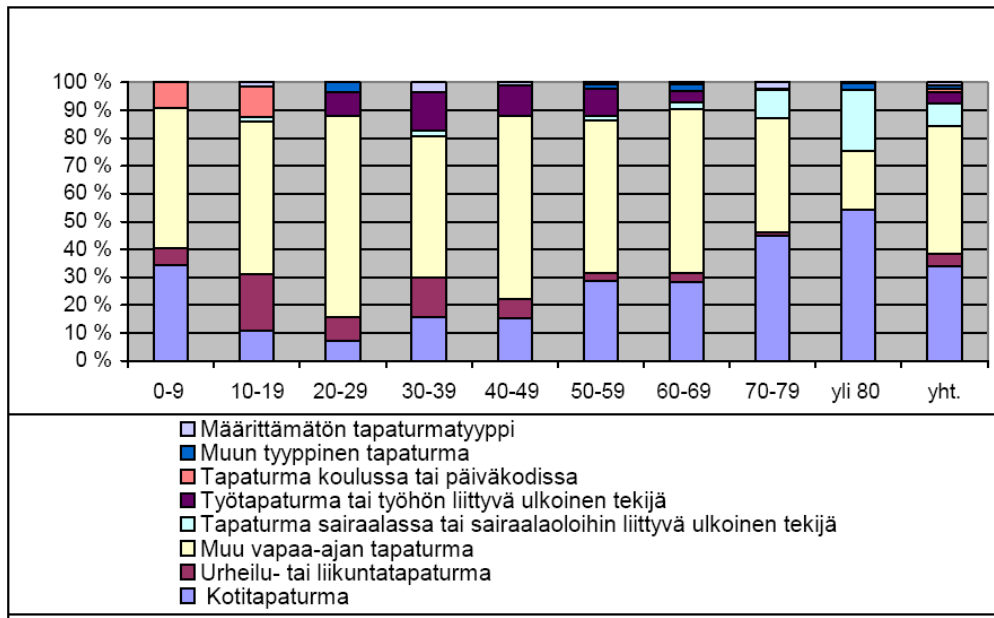
Vanhusten yksinasuminen muodostaa riskin toimintakyvyn heikentyessä. Turvpuhelinhälytyksen vastaanottoon on eri kunnissa ollut erilaisia järjestelmiä, jossa vaikuttaa myös työnjako kunnan omien toimijoiden ja yksityisten vartiointiliikkeiden kesken.

Vanhusten tapaturmien ehkäisyssä merkittävään asemaan nousevat asunnon ja sen lähiympäristön sisustus, valaistus ja muut rakenteet. Näihin tulisi vaikuttaa turvallisuusasiat huomioivien suunnittelukäytäntöjen avulla. Myös kotikäyntikäytäntöjä turvallisuusnäkökulmien tarkastelun kannalta tulisi kehittää. Esimerkiksi tarkistuslista on hyvä apu tässä työssä. Kotiin meneminen edellyttää asujan suostumusta. Pelastustoimi kouluttaa työnsä puolesta asunnoissa kävijöitä kuten terveydenhuollon ammatillaisia turvallisuusasioiden huomioimiseen.

Lasten ja nuorten osalta tapaturma- ja turvallisuusvalistuksen kanavina toimivat nykyisin 2-luokkalaisille suunnattu kotiturvallisuusvalistus ja ”No hätä” -kampanjat 8-luokkalaisille. Ehdotuksena on sisällyttää rippikoulujen yhteyteen tietoa turvallisuusasioista. Armeija on seuraava paikka, jossa koko ikäluokan miehet tavoitetaan.

Kuvio 2. Miesten kaatumiset tai matalalta putoamiset (n=1012) tapaturmatyypeittäin ja ikäryhmittäin erikoissairaanhoidossa (Lähde: Tapaturmien ja väkivallan ehkäisykeskus (Start))

Kuvio 3. Naisten kaatumiset tai matalalta putoamiset (n=1012) tapaturmatyypeittäin ja ikäryhmittäin erikoissairaanhoidossa (Lähde: Tapaturmien ja väkivallan ehkäisykeskus (Start))

Päivähoidon kunnallisissa ja yksityisissä yksiköissä, kouluissa ja vanhusten kunnallisessa kotihoitossa, kunnallisessa ja yksityisessä palveluasumisessa sekä laitoshoidossa on käytössä TAPE-tapaturmien seurantaohjelma, jolla tilastoidaan ja tallennetaan näissä sattuvista tapaturmista ja niihin liittyvistä tekijöistä ja yksityiskohtaista tietoa. Opettajat, päivähoiton yksiköt ja vanhusten palveluasumisen laitoshoidon työntekijät ja vastuuhenkilöt seuraavat ohjelmassa olevan raportointiosion kautta yksiköidensä tapaturmatilannetta reaaliajassa ja tunnistavat tapaturmien vaaratekijöitä. Tieto käytetään tapaturmien ehkäisyyn ja turvallisuusjohtamiseen sekä esimerkiksi kouluissa terveystiedon opettamiseen.

Vesiliikenne osana vapaa-ajan turvallisuuden parantamista

Kouvolan seudulla on runsaasti erityisesti kesäasutukseen perustuvaa vesiliikennettä. Arvioinnin pohjalla olevat tilastot ovat hajanaiset ja eri viranomaisten ylläpitämiä. Tilastoinnin ja erityisesti yhtenäisten syykoodikirjausten kehittäminen auttaisi paremmin seuraamaan veneilyturvallisuuden kehittämistä. Veneväylien merkintä, asianmukaiset väyläkartat ja laiturij- ja vesillelaskupaikkojen (kartoitus sekä) parantaminen kehittävät tämän sektorin turvallisuutta. Merkittäviä veneilyturvallisuutta parantavia toimenpiteitä ovat myös veneilijöiden koulutuksen lisääminen ja vesiliikenteen näkyvän valvonnan tehostaminen.

Rikollisuus ja järjestyshäiriöt

Rikollisuuden ja järjestyshäiriöiden torjunnassa työ painottuu syrjäytymisen estämiseen ja varhaiseen puuttumiseen. Indikaattoreita ovat työllisyystilanne, toimeentulotuen

saajien joukko ja alkoholijuomien käyttö. Kouvolan seudun tapaturmahankkeessa on saatu arvokas tieto tapaturman vuoksi hoitoon hakeutuneiden henkilöiden alkoholivaikutuksen alaisuudesta.

Järjestyshäiriöiden torjunnassa keskeinen tekijä ovat alkoholin käytöstä johtuvat turvallisuusongelmat. Alkoholin saatavuus ja samanaikainen ihmisen elämänrytmin muuttuminen lisäävät häiriökäyttäytymistä.

Kouvolan keskustaajama muodostaa illanvietto- ja huvittelualan, jossa myös tapahtuu merkittävä osa järjestyshäiriöistä. Järjestyshäiriöt, joissa varusmiehet ovat mukana, ovat vähentyneet koska iltalomat ovat lyhyitä ja viikonloppulomille lähtevät varusmiehet suuntaavat matkansa kotiseuduille.

Rikollisuuden torjunnassa poliisin toimilla voidaan vaikuttaa vain neljännekseen rikoksista. Yhteiskunnan muiden toimijoiden osuus on keskeinen kehitettäessä turvallisuutta. Ketjuuntuva viranomaistyö luo tuen ja toimenpiteiden ketjun, jossa pystytään parhaiten toteuttamaan toimenpiteitä, joilla uhrin ja rikoksen tekijän tukeminen parhaiten onnistuu. Näin ehkäistään uusia rikoksia.

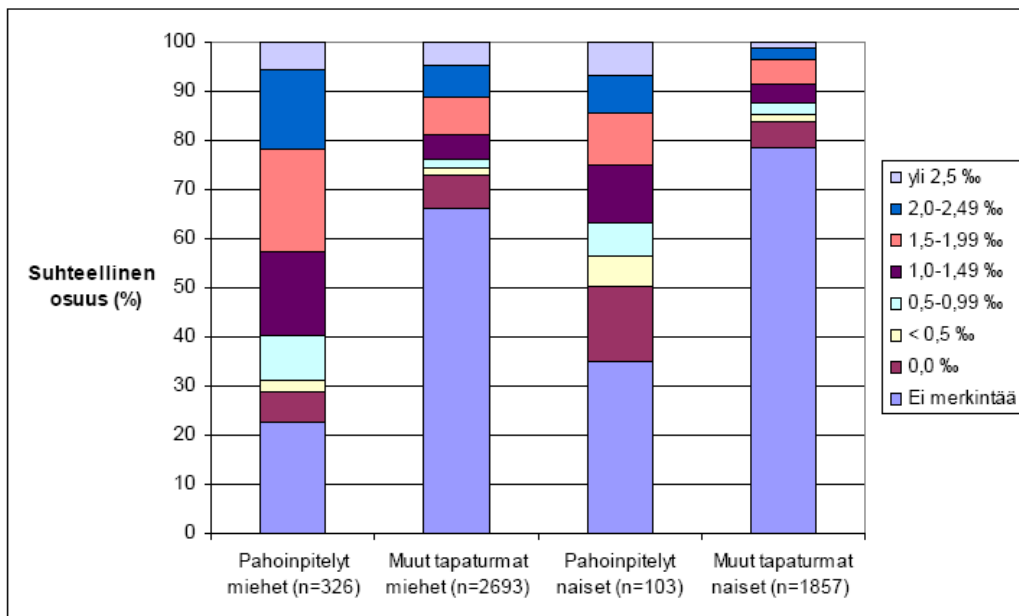
Alkoholi ja päihdehaitat

Alkoholin kulutus on keskimäärin yli 10 l/as (100% alkoholina laskettuna). Taulukko 1 kuvaa tilannetta kuntakohtaisesti. Taulukosta ilmenevät myös alkoholihaittoja kuvaavat rattijuopumuksien ja päihtyneiden säilöönottojen määrät. Julkisella paikalla tehtyjen säilöönottojen määrä on vaihdellut viime vuosina 779 ja 998 tapauksen välillä.

Start -keskuksessa toteutettu seuranta hoitoon hakeutuneista väkivallan uhreista osoittaa selkeästi alkoholin ja väkivaltarikosten yhteyden. Kuviossa 4 näkyy selvästi alkoholin vaikutuksen alaisten suuri joukko mitatuista henkilöistä. Miehistä n. 70 % ja naisista 50 % oli alkoholin vaikutuksen alaisina tullessaan hoitoon. Yli 1,5 promillen humalassa oli yli 43 % miehistä ja 20 % naisista.

		2007	2008
Väestö 31.12.	Kouvola	88813	88436
Väestö 31.12.	litti	7208	7093
Alkoholijuomien myynti, 100% alkoholia, litraa / 15 vuotta täyttäneet	Kouvola	10,8	10,6
Alkoholijuomien myynti, 100% alkoholia, litraa / 15 vuotta täyttäneet	litti	9,5	9,3
Päihtyneiden säilöönnotot / 1000 asukasta	Kouvola	14,4	13,9
Päihtyneiden säilöönnotot / 1000 asukasta	litti	6,5	6,2
Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1000 asukasta	Kouvola	4,7	5,2
Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1000 asukasta	litti	3,7	4,4
Alkoholijuomien myynti, 100% alkoholia, litraa / 18 vuotta täyttäneet	Kouvola	11,3	11,1
Alkoholijuomien myynti, 100% alkoholia, litraa / 18 vuotta täyttäneet	litti	9,9	9,8

Taulukko 1. Tilastotietoa Kouvolan seudun alkoholin käytöstä ja seuraamuksista. (Lähde: Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet 2005 – 2009)

Kuvio 4. Alkoholin osuus ja promillemäärät pahoinpitelyissä ja muissa tapaturmissa. (Lähde: Nurmi-Lüthje ym. Duodecim 2008: 124:1381-8.)

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidetut potilaat / 1000 asukasta (id:1278)

			2007	2008
Koko maa	358	yhteensä	4	4
litti	142	yhteensä	5,7	5,5
Kouvola	286	yhteensä	3,2	2,7

Taulukko 2. Tilastotietoa Kouvolan seudulla päihteiden vuoksihoidetut potilaat . (Lähde: Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet 2007 – 2008)

Väkivaltarikollisuus, mukaan lukien perhe- ja lähisuhdeväkivalta

Poliisi on kehittänyt raportointiaan paremmin perhe- ja lähisuhdeväkivallan huomioon ottavaan suuntaan. Sisäisessä koulutuksessa on asia myös nostettu esiin, jotta havainnointi ja raportointi muodostuisivat yhteismitallisiksi. Varhainen puuttuminen ja syrjäytymiskehityksen katkaiseminen ovat kaikissa väkivaltarikoksissa rikollisuuden torjunnan keskeinen tavoite. Tällöin uhrin ja tekijän pääseminen pois rikoskierteestä on mahdollista. Poliisin sosiaalipäivystyksen toimet ja yhteistyö muiden viranomaisten kanssa muodostavat pohjan työlle.

Perhe- ja lähisuhdeväkivalta

Perhe- ja lähisuhdeväkivalta ilmiönä on vanha, mutta vasta tällä vuosituhannella on sille kehitetty selkeämpi määrittely. Määrittely auttaa ilmiön yhteismitallisen tilastoinnin kehittämisessä ja käyttöönnotossa.

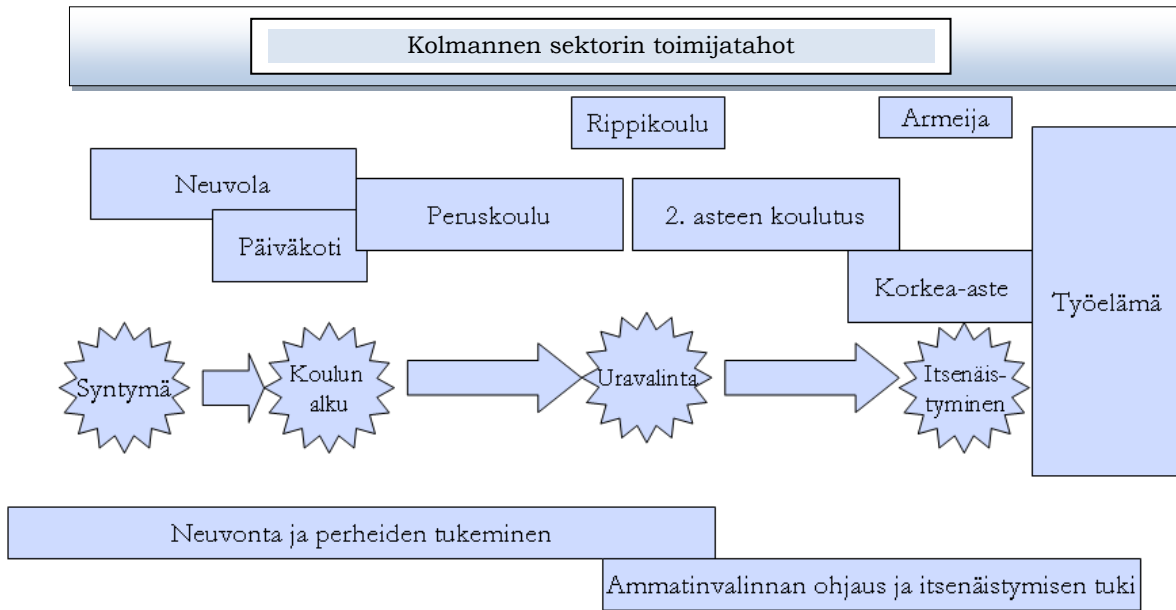
Poliisin kotikäyntien yhteydessä havainnoidaan perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa. Kotihälytysten kokonaismäärä Kouvolan seudulla on noin 1300 kpl/v ja niistä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa sisältäviä on noin 270 kpl. Parisuhteen kriisin merkkeinä voivat olla myös alkoholisoituminen ja sitä kautta syrjäytyminen.

Poliisin tavoitteena on varhaisen puuttumisen avulla ehkäistä tilanteen muuttuminen pysyväksi ja toisaalta lasten kohdalla päästä aloittamaan lasta suojeleva ja lapsen kasvua tukeva työ mahdollisimman aikaisin.

Nuorisorikollisuus

Varhainen puuttuminen syrjäytymiskehitykseen nuorten kohdalla on ensiarvoisen tärkeää. Tähän tähtäävä koko lapsuuden ja nuoruuden ajan jatkuva yhteistyö on tärkeä. Kuviossa 5 on kuvattu lapsen ja nuoren elämänvaiheita ja niihin liittyviä tapahtumia ja toimijoita.

Nuoren elämässä yhteiskunta on kaikkien osalta läsnä neuvolassa, koulussa, ja miesten osalta armeijan kutsunnoissa. Suurta osaa koskettavat myös päivähoito ja rippikoulu. Nuoren syrjäytymisen estäminen pitäisi olla kaikissa toiminnoissa esillä ja yhtenä tärkeänä turvallisuustoimintona mukana.

Kuvio 5. Nuoren elämän tukiprosessit

Syrjäytyminen ja turvattomuus

Koulupudokkaiden mahdollisuudet päästä yhteiskunnassa toimiviksi jäseniksi ovat vähäiset. Suomessa tilanne on heikoin niillä 230 nuorella, joiden peruskoulu jää vuosittain kesken. Toisen asteen koulutuksen, eli lukion tai ammattikoulun, keskeyttää 4000 nuorta. Ilman ammattitutkintoa on nykyisin hyvin vaikea päästä työelämään mukaan. Turvallisuussuunnittelussa olisi luotava mahdollisuuksia auttaa näitä henkilöitä pääsemään kiinni työelämään esimerkiksi oppisopimuskoulutuksen tai ammattiosaamisen näyttökokeiden avulla.

Perheiden tukeminen varhaisen puuttumisen keinoin on tärkeä turvallisuuden lisääjä ja syrjäytymisen ehkäisykeino. Päiväkodeissa ja lastenhoitopaikoissa ovat Turvallinen lapsuus -käsikirjassa esitetty puheeksiottojen määrä yksi varhaisen puuttumisen mittari. Lastensuojeluilmoitusten määrä kertoo jo vakavammasta tilanteesta. Tässä mittarissa on käynnistysvaihe vielä menossa, joten vertailu aikaisempaan tasoon antaa liian lohduttoman kuvan tilanteesta. Kynnys lastensuojeluilmoituksen tekemiseen on ollut korkea, mutta lakimuutos ja toimijoiden asenteiden muutos vaikuttavat tilanteeseen. Odotettavasti lastensuojeluilmoitukset lisääntyvät alussa aikaisempaan tasoon nähden. Mittari on toimiva vertailtaessa vuodesta 2009 alkaen.

Turvalliset kotiolot ja vanhempien asettamat turvalliset rajat luovat lähtökohdan lasten ja nuorten elämälle ja kaikelle heidän toiminnalleen yhteiskunnassa. Lapsia ja heidän perheitään tulee tarkastella kokonaisuutena. Usein lasten hyvinvointiin vaikutetaan parhaiten tukemalla vanhempia.

Kouvolan seudun päiväkotimallit avuksi perheväkivallan ehkäisytyöhön: Turvallinen lapsuus -käsikirjassa (toim. Tiina Savola, ESLH julkaisuja 2007) esitetyn toimintakaavion käyttäminen muissa vaikeissa puheeksiottotilanteissa auttaisi tilannetta.

Yksi vaikea tilanne on työyhteisön jäsenen alkoholiongelman puheeksi ottaminen. Tässä sovitut pelisäännöt tuottavat parhaan tuloksen.

Puolustusvoimat kutsunnoissa selvitetään muun muassa, onko henkilö mahdollinen uhka itselleen ja muille. Mikäli riittävän moni kyselykaavakkeen kohta, terveydentila ja haastattelu antavat raja-arvon pistemäärän, vapautetaan henkilö rauhanajan asevelvollisuudesta määräjäksi tai kokonaan. Asepalvelus on miehille henkilökohtainen velvollisuus, mutta myös oikeus, joten arvioinnin kriteerit on tarkoin määritelty. Puolustusvoimilla on asevelvollisuuslain nojalla oikeus saada poliisi- ja terveystiedot käyttöönsä. Suostumuksella kutsunnoista voidaan lähettää tieto palveluksesta vapautuksesta kunnan viranomaisille jatkotoimia varten. Myös palveluksensa keskeyttäneiden osalta suostumukseen pohjaten toimitaan samoin. Näillä toimin voidaan estää syrjäytymiskehitystä.

Tapaturmatilanteen yhteenveto ikäryhmittäin Turvallinen kunta -ohjelmasta

0-13 vuotiaista riskiryhmässä ovat pojat, vapaa- ajan tapaturmissa ja koulussa sekä urheilu- ja liikuntatapaturmissa ja liikenteessä pyöräillessä

13-17 vuotiaista riskiryhmiä pojat, urheilutapaturmia, muita vapaa-ajan tapaturmia ja koulutapaturmia itsensä vahingoittamiset alkavat näkyä. Liikennetapaturmia aiheuttaa erityisesti mopoilu ja alkoholi osallisena 15-17 -vuotiaiden tapaturmissa lähes viidenneksellä.

18-24 vuotiaissa riskiryhminä pojat koulu- ja urheilutapaturmien osalta, tytöt koti- ja vapaa-ajan tapaturmissa. Pojilla korostuvat pahoinpitelyt, tytöillä itsensä vahingoittamiset ja liikennetapaturmat. Alkoholi 35-40%:sesti mukana, erityisesti itsensä vahingoittamisissa ja pahoinpitelyissä.

25-44 vuotiaiden ikäryhmässä miehille sattuu enemmän tapaturmia kuin naisille. Miehillä korostuvat työtapaturmat ja urheilutapaturmat sekä itsensä vahingoittamistapaukset ja pahoinpitelyt. Noin joka kymmenes on itsensä vahingoittamistapaus. Pahoinpitelyt kasaantuvat yleensä miehille, mutta tässä ikäluokassa myös itsensä vahingoittamiset. Alkoholi kaikista tapaturmista 35%:ssa mukana, ei sukupuolieroa. Alkoholi voimakkaasti mukana itsensä vahingoittamisissa ja pahoinpitelyissä. Liikennetapaturmissa 14 % alkoholin vaikutuksen alaisena. Työtapaturmissa nollalinja, positiivista.

45-64 vuotiailla tapaturmasyinä korostuvat kaatumiset ja putoamiset, kolmasosa tapaturmista sattuu alkoholin vaikutuksen alaisena. Miehillä alkoholi useammin mukana ja useimmiten vapaa-ajan tapaturmassa. Laitteet ja eloton ympäristö (työtapaturmat) nousivat esiin syytekijöinä miesten tapaturmissa. Lähitulevaisuudessa ikääntyneiden alkoholiehtoisten tapaturmien kehitys on riippuvaista tämän ikäluokan vanhimpien eli 55-64 vuotiaiden alkoholin käytön kehityksestä.

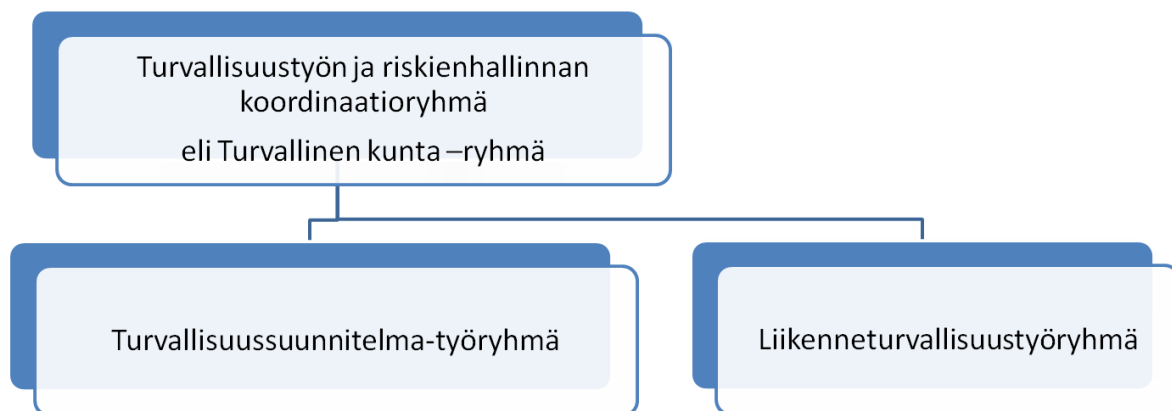
Yli 65-vuotiailla kaatumiset olivat suurin ulkoinen syy. Vanhemmiten kaadutaan kotona tai laitoksissa, joissa tapahtui 15 % yli 80-vuotiaiden erikoissairaanhoidon tapaturmista. Koko erikoissairaanhoidon aineistossa 50 ikävuodesta lähtien naisten osteoporoottisten murtumien ilmaantuvuus/100 000 kasvoi huomattavasti jyrkemmin kuin miesten.

Turvallisuustyön toimijaverkosto

Turvallisuustyön ja riskienhallinnan koordinaatioryhmä

Kouvolan kaupungin turvallisuustyön perustana on kaikki toimialat kattava päätöksentekoa ohjaava toimintamalli. Kouvolan turvallisuustyötä johtaa Turvallisuustyön ja riskienhallinnan -koordinaatioryhmä, joka osana toimintaansa koordinoi samalla Kouvolan Turvallinen kunta –ohjelman toteutusta. Ryhmän jäsenet edustavat Kouvolan kaupungin eri toimialoja ja sen kokoonpano on esitetty liitteessä 1.

Yhteistyön koordinointi ja uusien haasteiden arviointi Iitin kunnan sekä muiden viranomais- ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa tapahtuu säännöllisesti koontuvalla Turvallisuustyön ja riskienhallinnan koordinaatioryhmän laajennetulla kokoonpanolla pidettävissä kokouksissa. Laajennettuun kokoukseen voidaan kutsua myös tapauskohtaisesti muita toimijoita. Turvallisuustyön organisointi on esitetty kuviossa 6.

Kuvio 6. Turvallisuustyön organisaatio

Toimialat ovat esimerkillisesti ottaneet turvallisuustyön toimintaansa ohjaaviin ohjelmiin mukaan. Esimerkkeinä mainittakoon sivistystoimen Lapsen ääni – kehittämisohjelma ja Turvallinen koulu – ohjelma sekä perusturvan lukuisat eri ohjelmat: Tapaturmien ja väkivallan ehkäisykeskus Start, Ikäpoliittinen ohjelma, Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelma ja Päihdestrategian laatiminen sekä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Kaikkien turvallisuutta edistävien hankkeiden työryhmät edistävät turvallisuussuunnitelman tavoitteita, esimerkkinä jo aiemmin mainitut Start-keskuksen ensimmäiset tapaturmien ehkäisyn asiantuntijaryhmät KELITUT, joka tähtää kevyen liikenteen tapaturmien ehkäisyyn sekä VAKAAT, joka puolestaan panostaa iäkkäiden kaatumisten ja murtumien ehkäisyyn.

Viranomaisyhteistyö, yritysten ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa

Turvallisuustyön tulokset eivät synny ainoastaan viranomaisten työn tuloksena. Kansalaistoiminnan merkitys on suuri, tarkasteltiin asiaa sitten käytännön toiminnan tai mielikuvien muodostumisen ja turvallisuudentunteen kannalta. Järjestöillä on laaja kontaktipinta alueen asukkaisiin ja monet mielipidevaikuttajat toimivat järjestöissä.

Vapaaehtoisjärjestöjen toimijoilla on halua ja tarmoa toimia yhteiskunnan jäsenten hyväksi. Yhteistyö viranomaisten kanssa antaa mahdollisuuden toteuttaa harjoiteltuja tietoja ja taitoja käytännön tilanteissa. Yhteistyössä toteutettuja erilaisille kohderyhmille tarkoitettuja järjestöjen oppaita on saatavilla.

Yhteistyön pelisäännöt on tärkeää tehdä alusta alkaen selviksi eri osapuolille. Viranomainen vastaa palvelun tuloksesta ja kansalaisten yhdenmukaisesta kohtelusta. Yhdistykset ja yritykset voivat tarjota tai myydä palveluitaan ja osaamistaan erilaisiin tehtäviin ja toimintoihin. Esimerkkinä kaksi SPR:n koordinoimaa yhteistyömuotoa: VAPEPA (Vapaaehtoinen pelastuspalvelu) ja ystäväpalvelu. VAPEPA:ssa toimii useita järjestöjä, jotka tarjoavat osaamistaan erilaisiin onnettomuuksiin sekä etsintä- ja uhkatilanteisiin. Ystäväpalvelu lievittää erilaisissa elämäntilanteissa koettua turvattomuutta.

Koulutusyhteistyö on yksi yhteistyön muoto, joka on osoittautunut tulokselliseksi. Turvallisuustiedottamisessa yhteistyö esimerkiksi perhekahviloiden info-tilaisuuksissa tavoittaa muuten hankalasti tavoitettavat pienten lasten vanhemmat ja heidän kanssaan vapaaehtoistyötä tekevät henkilöt.

Alkoholihaittojen vähentämiseksi on yhteistyö kaupan ja ravintoloiden kanssa tarpeellista. Tämä yhteistoiminta järjestöjen, yritysten ja viranomaisten kesken tukee yhteiskuntavastuuta. Vain vastuullisen toiminnan voi olla pitkäaikaisen kannattavan liiketoiminnan taustalla.

Kuntalaisten oma toiminta

Kansalaisten vastuuntunto itsestään ja läheisistään on tärkein tekijä arjen turvallisuuden parantamisessa. Havaitessaan riskin, pienen tai suuren, havaitsija käynnistää korjaavat toimenpiteet. Helposti poistettavissa oleva vaaranaiheuttaja poistetaan. Mikäli vaaranaiheuttajan poistaminen ei omin avuin onnistu, ilmoitetaan siitä toimijataholle, joka pystyy vaaraan puuttumaan.

Kouvolan kaupungin www-sivujen kautta annettu turvallisuus palaute ohjataan turvallisuustyöhön osallistuvien tahojen tietoon. Palautejärjestelmän kehitystyötä tehdään parhaillaan.

Rakennusmääräyksissä on turvallisuuden suhteen ohjeita ja säännöksiä. Talokirjassa on kuvattu huoneen ja huoneiston rakenteellisesta turvallisuudesta. Turvallisuusohjeen liittäminen huoneistoa koskevaan kansioon välittäisi tiedot tehdyistä ratkaisuista ja niiden vaikutuksesta asukkaan turvallisuuteen. Samalla se välittäisi tietoa myös mahdollisista turvallisuuspuutteista asunnon vaihtaessa omistajaa.

Kotona ihmisen valtaa turvallisuudentunne. Vapaa-ajalla vaaran taju hämärtyy. Pelastusliivien tai vastaavien käyttö vesillä liikuttaessa on hyvä esimerkki. Usein lapsille laitetaan liivit päälle, mutta itse niitä ei käytetä. Vaaraa ei mielletä omalle kohdalle vaikka se ymmärretään lapsen osalta. Esimerkin voima voi myös lasten kasvaessa vaikuttaa kielteisesti tulevien aikuisten käyttäytymiseen. Kunhan kasvan, en minäkään käytä pelastusliiviä.

Turvallisuuden toimintaohjelma 2010 – 2012

Kouvolan seudun turvallisuustyön kehittämisen painopisteet vuosille 2010 – 2012 ovat:

- **Infran toimivuuden varmistaminen** varautumistoimia päivittämällä yhteistoiminnassa eri viranomaisten, liikelaitosten ja yritysten kesken.
- **Tapaturmien ehkäisy** kotona ja vapaa-aikana yhteistyön kautta, jossa valistus, havainnointi ja puuttuminen kuuluvat laajasti kaikille toimijoille.
- **Syrjäytymisuhan alla elävän henkilön havaitseminen** eri toimijoiden yhteistyöllä.

Näistä painopisteistä Turvallinen kunta –ohjelman mukainen toiminta kattaa erittäin hyvin tapaturmien torjunnan kehittämistyön sekä osittain syrjäytymisuhan alla elävän henkilön havaitsemiseen liittyvää kehitystoimintaa. Teknisen infrastruktuurin ja siihen liittyen eri tahojen vastuunjaon kehittämistä käsitellään Turvallinen kunta –ohjelmaa täydentävässä toimintasuunnitelman osassa.

Kouvolan Turvallinen kunta –ohjelman toimenpiteitä ensimmäisille viidelle vuodelle ja sen turvallisuussuunnittelua tukevat toimet

Kouvolan Turvallinen kunta -ohjelmassa on turvallisuuden toimintaohjelma vuosille 2009-2013, johon Safe Community -verkoston jäsenyysrakenteessa on sitouduttu. Safe Community -verkostolle raportoidaan vuosittain edistymisen ohjelman toteuttamisesta ja toiminnan tuloksellisuutta arvioidaan 5 vuoden välein. Kouvolassa arviointi tehdään vuonna 2013. On tärkeää huomata, että Turvallinen kunta ei ole pelkkä arvonimi vaan julkisesti annettu sitoumus, jonka toteuttaminen vaatii kaikilta osapuolilta jatkuvaa sitoutumista työhön.

Lapsiin ja nuoriin kohdistettavat toimenpiteet

- Nuorisopalvelujen turvallinen järjestäminen luo pohjan lasten ja nuorten turvallisuudelle.
- Turvallinen päivähoito -ohjelman kehittäminen, käyttöönotto ja seuranta
- Lasten mukaan ottaminen ympäristön suunnitteluun turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta. Suunnittelukäytännön kehittäminen edelleen ja vakiinnuttaminen.
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
 - Täyttää Turvallinen kunta -ohjelman osatehtävän: Lapsi- ja perhepoliittisen ohjelman laatiminen, käyttöönotto ja seuranta.
 - Osana Moku- monikulttuurisuushanke
- Turvallinen koulu -ohjelman laatiminen ja seuranta kaikissa kouluissa.
- Nuorisovaltuuston ottaminen mukaan turvallisuustyöhön, toimintamallin kehittäminen, käyttöönotto ja seuranta.
 - Yksi osa on Nupit Kaakkoon 2008-2011 Kaakonkulman nuoriso-ohjelman palvelukysely.

- Kampanjointi nuorten turvallisten iltojen ja viikonloppujen puolesta ja päihteiden käytön torjunta.
 - Ennaltaehkäisevä päihdetyö kampanja 2009-2010

Perheisiin kohdistettavat toimenpiteet:

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
 - Täyttää Turvallinen kunta -ohjelman osatehtävän: Lapsi- ja perhepoliittisen ohjelman laatiminen, käyttöönotto ja seuranta.
 - Päihdestrategian toimenpiteet tukevat perheiden hyvinvointia
- Toimintaohjelman laatiminen kotiväkivallan torjumiseksi sekä ohjelman toimeenpano ja seuranta.
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjelma luo pohjaa myös kotiväkivallan torjuntaan. Iitti toteuttaa samaa ohjelmaa.

Toimenpiteet, jotka kohdistetaan työikäisiin:

- Kampanjat, joilla ehkäistään alkoholihaittoja, mikä sisältää myös päihdeettömyysstrategian täytäntöönpanon ja seurannan toteuttamisen.
- Kampanjoiden toteuttaminen vapaa-ajan remontoinnin tapaturmien vähentämiseksi.
- Itsemurhien ehkäisy sekä tähän tähtäävien työtapojen luominen ja käyttöönotto.

Ikäihmisiin kohdistettavat toimenpiteet:

- Esteettömyysohjelman seuranta ja esteettömyystyön jatkaminen
- Toimintamalli ikäihmisten kodin turvallisuuden edistämiseksi sisältäen suunnittelun, toteutuksen ja seurannan.
 - Ikäpoliittinen ohjelma tukee kaikkien ikääntyneiden turvallisuuden kehittymistä.
- Liikuntakampanjat
 - Alueen yritysten ja yhdistysten järjestämiä tapahtumia esimerkkinä on Kyläkyökkä- kilpailut.
 - Kunnossa kaiken ikää KKI 2009-2010 hankkeella verkostoidutaan
 - Kylissä olevien voimavarojen hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä
- Kaikki ikäpolvet yhdistävien liikuntapuistojen kehittäminen, sidosryhmien osallistaminen näihin projekteihin, puistojen rakentaminen ja niiden vaikutusten seuranta.
 - Kolmen sukupolven leikkipuistojen kehittämishankkeesta on toteutettu Urheilupuiston ja Haanojan senioritonin liikuntavälineet
 - Hyvinvointiraitti -verkosto sisältää kolme reittiä.

Liikuntaesteisiin henkilöihin kohdistettavat toimenpiteet:

- Esteettömyysohjelman seuranta ja esteettömyystyön jatkaminen
- Puistojen kehittäminen edelleen liikuntaesteisten ja muiden erityisryhmien tarpeet huomioon ottaviksi.

Kaikkiin riskiryhmiin kohdistettavat toimenpiteet:

- Sopivien indikaattorien kehittäminen turvallisuustyön vaikuttavuuden seurannan tueksi: pohjatiedon keruu, indikaattorien kehittäminen, käyttöönotto ja niiden toimivuuden arviointi
 - Tapaturmien ja väkivallan ehkäisykeskus Start toteuttaa tiedon keruuta ja jalostamista turvallisuustyön tueksi sekä kehittää yhdessä THL:n, Tilastokeskuksen ja Pohjoismaisen luokituskeskuksen kanssa kansallisia tapaturmaidikaattoreita
- Kaupunkilaisten turvallisuustyöhön osallistumisen edistäminen palautejärjestelmiä kehittämällä. Sopivien toimintamallien kehittäminen, käyttöönotto ja arviointi sekä jatkokehitystarpeiden tunnistaminen.
 - Tietoa kerätään osallistumalla kansalaistapahtumiin esim. Viranomaiset Manskilla ja kaupungin websivujen palautejärjestelmän kautta.
 - Tiedot viedään toimijatahojen tietoon ja ilmiöt käsitellään riskienhallinnan ja turvallisuuden koordinaatioryhmässä.

Turvallisuussuunnitelman Turvallinen kunta –työtä täydentävä toimintaohjelma

Infran toimivuuden turvaaminen

Yhteiskunnan toimintaa turvaamaan on kunnilla valmiussuunnitelmat. Valmiussuunnitelmien tavoitteena on turvata kunnan palvelutuotanto, erilaisten uhkakuvien toteutuessa myös infran osalta. Turvallisuussuunnittelu täydentää yhteistyötoimijoiden osalta ja korostaen ennaltaehkäisevään toimintaa.

Kansalaisten turvallisuuden kannalta olennaisia tekijöitä ovat mm. kulkuteiden valaistus, liukkauden torjunta ja turvalliset liikenneväylät. Onnettomuuksien ja tapaturmien ennaltaehkäisevät toimet ovat kustannustehokkaita tapoja parantaa myös kunnallistaloutta. Esimerkiksi lonkkamurtuman hinnaksi on laskettu noin 15 000€. Seuraavassa on nostettu esiin joitakin hankkeita, jotka tukevat seudullista turvallisuustyötä.

- VAK –kuljetusten reittisuunnittelun tehostaminen, ensimmäisenä toimenpiteenä reittisuunnittelutyöryhmän perustaminen.
- Sähkön ja juomaveden poikkeustilanjakeluun on luotava yhteistyöverkosto, jossa riittävä jakelukapasiteetti ja sen vaatimat resurssit on määritelty.
- Vararesurssien käytön optimoinnin suunnitteluryhmän perustaminen.
- Tilaus- ja tarjouspyyntövaiheessa ostajan turvallisuusnäkökulmaosaamisen kehittämiskampanja: tarjouspyyntövaiheessa otettava huomioon toiminnan rajapinnat omaan organisaatioon ja muihin toimintoihin.

Syrjäytymisuhan alla olevan tukeminen

Turvallinen kunta –ohjelmassa on mukana monia kansalaisten hyvinvointia edistäviä toimia. Näiden vaikutukset ovat keskeisessä roolissa ennaltaehkäistäessä turvattomuutta ja syrjäytymistä.

Toimenpiteet varhainen puuttuminen syrjäytymisuhan olla olevien auttamiseksi ovat:

- Syrjäytymisuhan tunnistaminen ottamalla havaitut ilmiöt välittömästi turvallisuustyön ja riskienhallinnan laajennetun koordinaatioryhmän käsittelyyn.
- Maahanmuutto-ohjelma tukee maahanmuuttajan mahdollisuuksia kotoutumiseen, osallistumiseen, perheeseen, oikeudenmukaiseen kohteluun ja syrjimättömyyteen.
- Poikkihallinnollisen yhteistyön toimintamallin kehittäminen tukitoimien saumattomaksi ketjuttamiseksi
- Varhaisen puuttumisen toimintamallien ja työkalujen kehittäminen työyhteisöihin, harrastusryhmiin ja läheisten käyttöön.
- Ilman ammattitutkintoa olevien henkilöiden työelämään pääsemisen helpottaminen
- Perheiden tukeminen varhaisen puuttumisen keinoin.
- Yhteisöllisyyden tukeminen esimerkiksi kortteli- ja kylätoiminnan kautta.
- Ennalta ehkäisevän työ ja varhainen puuttuminen ongelmatilanteisiin edellyttää riittävien henkilöresurssien turvaamista (koulukuraattorit, opot, terveydenhuolto).
- Mielenterveyttä edistävän toimintamallin kehittäminen ja riskiryhmien huomioiminen lisää kansalaisten turvallisuutta

Erityinen tuki ohjataan henkilöille ja ryhmille, joilla on vaikeuksia päästä takaisin normaaliin elämänhallintaan. Työpajatoiminnan ja tuetun työllistämisen kautta luodaan mahdollisuuksia kehittää oma-aloitteisuutta ja vastuullisuutta omasta elämästä.

Terveysongelmat, joista osa tulee tapaturmien ja onnettomuuksien kautta, aiheuttavat mittavia kustannuksia yhteiskunnalle. Merkittävä osa erilaisista ongelmista ja sairauksista on ehkäistävissä terveyden edistämisen ja ehkäisevän työn keinoin.

Jokaisen hallinnonalan päätökset vaikuttavat kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin, siksi toiminnan suunnitteluvaiheessa ja päätöksenteossa tulisi suorittaa ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia (IVA) siitä miten päätökset vaikuttavat sosiaalisiin, yhteisöllisiin ja terveydellisiin tekijöihin.

Kouvolan alueen suuria terveysriskejä ovat sydän- ja verisuonisairaudet, alkoholisairaudet, tupakkataudit sekä tapaturmat ja väkivalta. Pitkäaikaissairastavuus on alemmissa koulutus- ja sosiaaliryhmissä noin 50 prosenttia yleisempää kuin ylemmissä ryhmissä. Tehokkailla terveyden edistämisen toimintamalleilla pyritään muuttamaan kuntalaisten terveyskäyttäytymistä parempaan suuntaan ja näin vaikuttamaan väestön terveystalouden käyttöön, palvelujen kysyntään ja kunnan kokonaisuuteen.

Turvallisuussuunnitelmassa esitetyn toimintaohjelman käytännön toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus tapahtuu kaupungin eri toimialoilla yhteistyössä sidosryhmien kanssa, joten yksityiskohtaiset toimenpidelistat ovat kunkin hankkeen toimintasuunnitelmissa.

LIITE 1. Kouvolan seudun turvallisuustyön ja riskienhallinnan organisoituminen

Turvallisuustyön ja riskienhallinnan koordinaatioryhmä/Turvallinen kunta –ryhmä:

Lauri Lamminmäki, kaupunginjohtaja (puheenjohtaja)
Aimo Ahti, elinkeinotoimen kaupunginjohtaja
Eero Mattila, tilaajajohtaja, sivistyksen toimiala
Sakari Laari, tilaajajohtaja, perusturvan toimiala
Pertti Vanhala, tilaajajohtaja, tekninen ja ympäristötoimiala
Jari Niemelä, hallintojohtaja
Kim Strömmer, liikenneturvallisuustyöryhmän puheenjohtaja
Anita Seppänen, tarkastuspäällikkö
Jukka Perttula, riskienhallintapäällikkö (sihteeri)

Turvallinen kunta –ryhmän laajennettu kokoonpano:

Turvallinen kunta –ryhmän jäsenten lisäksi

Juhani Carlson, paloinsinööri, Kymenlaakson pelastuslaitos
Veikko Haimila, tekninen johtaja, Iitin kunta
Keijo Kolsi, apulaispoliisipäällikkö, Kymenlaakson poliisilaitos
Pekka Tynkkynen, eversti, esikuntapäällikkö, Itä-Suomen Sotilasläänin Esikunta

sekä tarvittaessa muita asiantuntijoita käsiteltävästä aiheesta riippuen

Liikenneturvallisuustyöryhmä:

Kim Strömmer, tilaajapäällikkö, Kouvolan kaupunki (pj)
Irina Barkman, vapaa-aikasihteeri, Iitin kunta
Eeva-Maija Koponen, toimitusjohtaja, Kaakkois-Suomen Kuljetusyrittäjät ry, SKAL
Pirkko Kouhia-Turklin, terveydenedistämisen suunnittelija, Kouvolan kaupunki
Jyrki Ojanen, liikenneinsinööri, Kouvolan kaupunki
Annamaija Saarela, työsuojelupäällikkö, Kouvolan kaupunki
Ilkka Sarpola, Etelä-Suomen Linjaliikenne Oy
Anna-Maija Hinkkanen, aluekouluttaja, Liikenneturva
Jukka Perttula, riskienhallintapäällikkö, Kouvolan kaupunki
Jussi Pitkälähti, liikenneturvallisuusasiantuntija, Ely-keskus
Jari Strengell, ylikomisario, LP/ Kouvolan yksikkö
Tuomas Talka, erikoissuunnittelija, Ely-keskus
Tarja Viinikka, palveluohjaaja, Kouvolan kaupunki
Erkka Wilen, komisario, Kymenlaakson poliisilaitos
Ritva Kiiski, suunnittelija, Kouvolan kaupunki (siht.)

Turvallisuussuunnittelu -työryhmä:

Jukka Perttula, riskienhallintapäällikkö (pj)
Pertti Vanhala, tilaajajohtaja, tekninen ja ympäristötoimiala
Sakari Laari, tilaajajohtaja, perusturvan toimiala
Kim Strömmer, tilaajapäällikkö, sivistyksen toimiala
Juhani Carlson, paloinsinööri, Kymenlaakson pelastuslaitos
Veikko Haimila, tekninen johtaja, Iitin kunta
Keijo Kolsi, apulaispoliisipäällikkö, Kymenlaakson poliisilaitos
Ritva Kiiski, suunnittelija (siht.)

Organisaatioiden turvallisuustyöhön osallistuvat yhteyshenkilöt (edellä mainittujen lisäksi)

Kouvolan kaupunki:

Kyllikki Ala-Huikka, ympäristöjohtaja
Jyrki Harjula, talous- ja strategiajohtaja
Mikko Isakow, vesihuoltojohtaja
Heli Lehti, viestintäpäällikkö
Birgitta Lindholm, turvallisuussuunnittelija
Mika Lyytikäinen, johtaja, Pohjois-Kymen Tieto
Päivi Karhu, henkilöstöjohtaja
Sirkka Kettunen, maaseutupalvelujen johtaja
Mikko Komulainen, tuotantojohtaja
Ismo Korhonen, strategiapäällikkö
Satu Kurri, maahanmuuttokoordinaattori
Heikki Kyyrönen, tuotantojohtaja
Leena Mänttari, johtava hoitaja
Timo Oksanen, toimitilajohtaja
Mervi Palmu, hallintopäällikkö
Esa Siikaluoma, liiketoimintajohtaja
Vesa Toikka, tuotantojohtaja

Iitin kunta:

Pentti Toivanen, kunnanjohtaja
Pirjo Haukkapää-Haara, perusturvajohtaja
Heikki Kantola, talous- ja hallintojohtaja
Seppo Pätynen, rakennustarkastaja/työsuojelupäällikkö
Tapio Mamia, laskentapäällikkö
Urpo Suikkanen, koulutoimenjohtaja

Kymenlaakson poliisilaitos:

Timo Kaunismäki, ylikomisario

Kriminaalihuoltolaitos:

Seija Ruuskanen, johtava sosiaalityöntekijä

Pohjois-Kymenlaakson sovittelutoimisto:

Taira Hasu, toimistopäällikkö

Kymenlaakson pelastuslaitos:

Ippo Tolonen, pelastuspäällikkö

Tapaturmien ja väkivallan ehkäisykeskus (Start):

Ilona Nurmi-Lüthje, keskuksen päällikkö

Kirsi-Marja Karjalainen, erikoissuunnittelija

SPR:

Arja Vainio, toiminnanjohtaja

Eila Siira, valmiuspäällikkö

Juha Siira, Kouvolan osasto

Esko Käki, Iitin osasto

Risto Joutjärvi, Kuusankosken osasto

Kouvolan seurakuntayhtymä:

Markku Komulainen, yhteisen seurakuntatyön johtaja

A-klinikka säätiö

Timo Väisänen, aluejohtaja

Yhdistykset

Rikosuhripäivystys:

Jaana Koivukangas, aluejohtaja

Kaakkois-Suomen pelastusalanliitto:

Ira Pasi, turvallisuusasiantuntija
Veli-Matti Aaltonen, koulutuspäällikkö

Pakolaisneuvonta:

Sampo Löf-Rezessy, lakimies

Kouvolan seudun vapaa-ajan asukkaat ry

Jouko Taskinen, puheenjohtaja

Pohjois-Kymen kasvu:

Leena Borg, hankevetäjä

MLL Kouvolan paikallisyhdistys ry:

Merja Sylgren, päiväkotien toiminnanjohtaja/yhdistyksen sihteeri,

Yritykset

Kouvolan Ydinkeskusta ry

Marja-Leena Monni, toiminnanjohtaja,
Nina Niemi, toimistos sihteeri

VR Cargo

Hannu Lumppio, asiakaspalvelupäällikkö

Kouvola Innovation Oy

Merja Vainio, toimitusjohtaja

Kouvolan yrittäjät ry

Siru Vainio, puheenjohtaja

Media:

Yle Kymenlaakso
Kouvolan Sanomat
Vartti
PK

LIITE 2. Tunnistetut turvallisuustyön kärkihaasteet

Työryhmien vuonna 2008 tunnistamat kärkihaasteet kullakin osa-alueella on tiivistetty seuraavassa.

Haavoittuvuus ja varautuminen

1. **Tietoyhteiskunnan toimivuuden varmistaminen poikkeusoloissa.** Teema on luokiteltu valtakunnallisella tasolla ryhmään ”vakavat uhkat”. Toiminnassa on turvattava liikenneyhteydet kriittisissä kohteissa, mukaan lukien operaattorit ja toimijat.
2. **Liikenneväylien ja -verkon rakenteellisesta ja toiminnallisesta turvallisuudesta huolehtiminen.** Liikennejärjestelmän tämänhetkiset riskit, kuten vaarallisten aineiden kuljetukset ja tieverkon sekä kaluston kunto. Vaarallisten aineiden kuljetukset: Katu- ja maantieverkon osalta ajantasaiset reititykset, etenkin keskustojen osalta puuttuvat.
3. **Muun infran turvaaminen; erityisesti sähkönjakelu ja vesihuolto.** Ilman jatkuvaa panostamista verkostot pääsevät rapautumaan.

Onnettomuudet ja tapaturmat

1. **Kevyen liikenteen turvallisuuden parantaminen** kehittämällä liikenneympäristöä, parantamalla kevyen liikenteen väylien kunnossapitoa sekä kouluttamalla ja valistamalla liikkujia turvallisiksi tiekäyttäjiksi sekä lisäämällä turvalaitteiden käyttöä.
2. **Kodin ja vapaa-ajan turvallisuuden parantaminen** tehostamalla erityisesti ikäihmisten kaatumisten ehkäisyä sisätiloissa ja ulkona sekä kiinnittämällä huomiota esteettömään liikkumiseen.
3. **Vesiväylien merkintä ja veneiden laituripaikat.** Alueelta puuttuu riittävä määrä veneiden lasku- ja laituripaikkoja sekä turvallisia, merkittyjä vesireittejä.

Rikollisuus ja järjestyshäiriöt

2. **Alkoholi- ja päihdehaitat.** Alkoholista ja muita päihdyttäviä aineita tulee olemaan edelleen saatavilla ja ehkäpä enemmän kuin nyt. Niiden lisääntyvä käyttö tulee aiheuttamaan lisääntyvää järjestyshäiriköintiä, kotihäiriköintiä, väkivaltaista käyttäytymistä, rattijuopumuksia ja onnettomuuksia. Päihdeongelmaisten vakavat väkivallanteot tulevat lisääntymään.
3. **Väkivaltarikollisuus, mukaan lukien perhe- ja lähisuhdeväkivalta.** Väkivaltarikollisuuden osalta ollaan menossa kaikilta osin huonompaan suuntaan. Väkivaltaisen käyttäytymisen vaikutukset yksilölle ja yhteiskunnalle tulevat kalliiksi. Kaikkeen väkivaltaiseen käyttäytymiseen tulee puuttua väkivaltakierre katkaisemalla ja turvallisuutta tukevia malleja hakemalla.

4. **Nuorisrikollisuus.** Vaikka tulevaisuudessa nuorten rikollinen toiminta ei todennäköisesti kovin paljon lisäännny ja yhä useampi pidättäytyy kokonaan rikoksista, niin entistä suurempi osa nuorten tekemistä rikoksista kasaantuu pienelle osalle nuoria, jotka jo muutoinkin ovat syrjäytymisvaarassa. Syrjäytymisen syitä ja seurauksia tulee katsoa kokonaisuutena ja silloin kolmiosta: päihteet-moniongelmaisuus-nuorten rikoskierre – mitään osaa ei voida jättää pois.

Syrjäytyminen ja turvattomuus

1. **Perheiden pahoinvointi.** Perheitä tulee tukea vanhemmuuden varhaisella tukemisella ja viranomaisten avoimella yhteistyöllä.
2. **Vanhukset – suuret ikäluokat.** Turvaverkot puuttuvat ja teknistyminen aiheuttaa turvattomuutta ja syrjäytymistä. Varattomuus.
3. **Maahanmuuttajien merkitys** kasvaa maamme talouden ja hyvinvoinnin kanalta. Kouvolan seudulla kotouttamisen haasteeseen vastaaminen on yksi turvallisuustyön osa.